

Asia: VN/2758/2025

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asian tausta ja valmistelu

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Orion Pharma kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta laiksi, jolla pannaan osittain täytäntöön EU:n uudelleen laadittu yhdyskuntajätevesidirektiivi.

Orion Pharma pitää yhdyskuntajätevesidirektiivin tavoitteita ympäristön ja ihmisten terveyden suojelemiseksi tärkeinä. Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että vaikka nyt lausunnolla oleva esitys on direktiivin kansallisen täytäntöönpanon ensimmäinen osa, sillä määritellään jo useita soveltamisalaa ja tietopohjaa koskevia asioita ja siten tehdään myös direktiivin myöhemmän täytäntöönpanon ja velvoitteiden kohdentumisen kannalta periaatteellisia ratkaisuja. Näistä mainittakoon mikroepäpuhtauden ja direktiivitaajaman määritelmä, sekä mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittäminen. Tästä syystä, etenkin kun Euroopan Parlamentti on äänestänyt yhdyskuntajätevesidirektiivin implementoinnin keskeytyksen puolesta sekä 17 jäsenvaltiota ovat vaatineet uusia vaikutustenarviointeja direktiivin vaikutuksista lääketarjontaan, on äärimmäisen tärkeää varmistaa jo nyt kansallisen implementoinnin oikeasuhtaisuus, ennakoitavuus sekä kattavat vaikutustenarvioinnit. Vastaavasti on pohdittava, tulisiko kansallinen implementointi keskeyttää, kunnes EU:n uudet vaikuttavuustutkimukset on saatu toteutettua, jotta turhalta ja päällekkäiseltä viranomaistyöltä ja resurssien käytöltä vältytään.

Orion Pharma on merkittävä suomalainen lääkeyhtiö, joka toimii maailmanlaajuisesti ja kehittää, valmistaa sekä markkinoi ihmis- ja eläinlääkkeitä ja lääkkeiden vaikuttavia aineita. Toiminnassamme yhdistyvät vankka kokemus ja tulevaisuuden innovaatiot. Orion Pharmalla on kahdeksan tuotantoatosta, joista kuusi sijaitsee Suomessa. Olemme maailman pohjoisin lääkkeiden vaikuttavien aineiden valmistaja, ja siten keskeinen osa Suomen ja Euroopan huoltovarmuutta ja terveydenhuoltoa. Meillä on vahva markkina-asema Suomessa ja joka kolmas Suomessa myytävä lääkepakkaus on Orion Pharmalta. Lääkkeillämme hoidetaan satojatuhansia potilaita vuosittain aina kansantaudeista harvinaisempiin sairauksiin.

Nykytila: lainsäädäntö

Lausuntonne

-

Nykytila: käytäntö

Lausuntonne

-

Nykytilan arviointi

Lausuntonne

-

Keskeiset ehdotukset

Lausuntonne

Euroopan parlamentti äänesti 18.6.2026 yhdyskuntajätevesidirektiivin implementoinnin pysäyttämisen puolesta. Äänestyksen tulos on linjassa työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvoston (TSTK-neuvosto) kannanoton kanssa, jossa 17 jäsenvaltiota vaati uutta näyttöä yhdyskuntajätevesidirektiivin vaikutuksesta lääketarjontaan.

EU-instituutioiden äänestykseen ja lausuntoihin pohjautuen katsomme, ettei Suomen tulisi implementoida tätä ensimmäistä osaa yhdyskuntajätevesidirektiivistä ennakoon viranomaisresurssien ja lainsäädännön järkevöittämiseksi. Kannustamme Suomea pysäyttämään täytäntöönpanoprosessin, kunnes EU:n uudet vaikuttavuustutkimukset on saatu toteutettua, jotta turhalta ja päällekkäiseltä viranomaistyöltä ja resurssien käytöltä vältytään. Tämä olisi linjassa myös julkisen talouden suunnitelman kanssa, jossa hallitus on sitoutunut vastuulliseen taloudenpitoon ja valtionhallinnon tuottavuuden lisäämiseen normeja ja prosesseja keventämällä.

Mikäli lainsäädäntöprosessia jatketaan, Orion Pharma pitää perusteltuna, että hallituksen esityksen keskeisissä ehdotuksissa tuodaan esiin yhdyskuntajätevesidirektiivin kansallisen täytäntöönpanon vaikeittaisuus. Orion Pharman näkökulmasta mukaan olisi kuitenkin tärkeää kuvata nykyistä selkeämmin, miten nyt lausunnolla oleva paketti I liittyy myöhemmin valmisteltavaan pakettiin II:een, jossa ratkaistaan mikroepäpuhtauksien poistoon liittyvän EPR-mallin keskeiset kustannus-, hyväksymis- ja kohdentamissäännöt.

Tämä on olennaista, koska paketti I:ssä ehdotettavat direktiivitaajamia, kuormituksen määrittämistä, riskinarviointia ja mikroepäpuhtauksille herkkiä alueita koskevat ratkaisut muodostavat lähtökohdan

sille, mitkä puhdistamot ja alueet tulevat myöhemmin neljännen käsittelyvaiheen velvoitteiden sekä EPR-kustannusarvioinnin piiriin.

Taloudelliset vaikutukset

Lausuntonne

Taloudellisten vaikutusten arviointia tulisi täydentää erityisesti yritysvaikutusten osalta. Esityksessä todetaan, ettei ehdotetulla sääntelyllä olisi välittömiä vaikutuksia vesihuoltolaitoksille. Samalla esityksessä kuitenkin todetaan, että nyt ehdotettavat ratkaisut määrittävät kustannustasoa, johon seuraavassa esityksessä annettavilla uusilla direktiiviperusteisilla vaatimuksilla tulee olemaan erittäin merkittävä vaikutus. Orion Pharman näkökulmasta olennaista on, että mikroepäpuhtauksien poistamiseen liittyvät kustannukset eivät jää lopullisesti vesihuoltolaitosten kannettaviksi, vaan ne on direktiivin mukaan tarkoitus kattaa laajennetun tuottajavastuun kautta merkittävältä osin lääke- ja kosmetiikkateollisuuden toimijoilla ja tätä näkökulmaa ei ole nyt kirjattu yritysvaikutuksiin.

Tämän vuoksi mikroepäpuhtauksien poistoon liittyviä yritysvaikutuksia tulisi arvioida jo tässä vaiheessa, vaikka EPR-mallin yksityiskohtainen sääntely jää myöhemmin valmisteltavaan pakettiin. Paketti I:ssä ehdotettavat direktiivitaajamien määrittelyä, kuormituksen laskentaa, mikroepäpuhtauksille herkkiä alueita ja riskiperusteista kohdentamista koskevat ratkaisut voivat vaikuttaa siihen, kuinka laajaksi myöhempi EPR-kustannuspohja muodostuu. Arvioinnissa tulisi kuvata, miten nämä ratkaisut voivat vaikuttaa niiden puhdistamojen määrään, kokoluokkaan ja investointitarpeisiin, joiden kustannuksia voidaan myöhemmin kohdentaa tuottajille.

Taloudellisissa vaikutuksissa tulisi lisäksi arvioida, miten EPR-kustannusten määräytyminen vaikuttaa lääketeollisuuden yrityksiin, lääkkeiden hintaan ja saatavuuteen sekä erityisesti geneerisen lääkemarkkinan toimintaedellytyksiin. Arvioinnissa tulisi erottaa selvästi direktiivin edellyttämään mikroepäpuhtauksien poistoon liittyvät kustannukset muista vesihuoltolaitosten yleisistä investointi-, saneeraus- ja käyttökustannuksista. Tämä on välttämätöntä, jotta tuottajille ei myöhemmin kohdistu kustannuksia, jotka eivät tosiasiallisesti johdu mikroepäpuhtauksien poistovelvoitteesta.

Ympäristövaikutukset

Lausuntonne

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulisi kuvata nykyistä tarkemmin, miltä osin arvioidut ympäristöhyödyt liittyvät nimenomaan mikroepäpuhtauksien poistoon ja miltä osin muihin yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskeviin toimiin. Tämä erottelu on tärkeä, koska mikroepäpuhtauksien poistoon liittyvät kustannukset voivat myöhemmin tulla EPR-järjestelmän kautta tuottajien kannettaviksi.

Arvioinnissa olisi lisäksi tarpeen kuvata, millaisiin oletuksiin mikroepäpuhtauksien poistosta saatavat ympäristöhöydyt perustuvat, esimerkiksi puhdistamojen lukumäärän, kokoluokan, vastaanottavien vesimuodostumien tilan ja mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittelyn osalta.

Vaikutukset eräisiin perus- ja ihmisoikeuksiin

Lausuntonne

Esityksessä on kattavasti katettu lainsäädäntöehdotuksen linkki useisiin eri perus- ja ihmisoikeuksiin. Huomionarvoista on kuitenkin se, että tämä lainsäädäntöehdotus muodostaa pohjan tulevalle lainsäädännölle, jossa päätetään mm. direktiiviin sisällytetyistä mikroepäpuhtauksien puhdistusvelvoitteista sekä niiden maksuvelvollisista tuottajavastuun kautta. Siitä huolimatta hallituksen esityksen perusoikeusarviossa ei lainkaan arvioida perustuslain 15 §:n mukaisen omaisuudensuojan eikä perustuslain 18 §:n mukaisen elinkeinovapauden soveltumista esitykseen. Tämä on merkittävä puute, koska esitys ei ole perusoikeusvaikutuksiltaan neutraali. Direktiivitaajamien sekä riskiarviointeja koskevilla säännöksillä on suora vaikutus myöhemmin annettavan direktiivin muita säädöksiä koskevan hallituksen esitykseen soveltamisalaan. Toisin sanoen tässä esityksessä tehdyt valinnat — kuten direktiivitaajaman määritelmä ja esimerkiksi mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden luettelo — rajaavat sen perusjoukon, johon tulevat laajennetun tuottajavastuun velvoitteet kohdistuvat, ja näin ollen esityksellä on välillinen mutta konkreettinen liityntä PL 15 §:n ja 18 §:n turvaamiin oikeuksiin. Hallituksen esitykseen tulisi lisätä nimenomainen arvio PL 15 §:n ja 18 §:n soveltumisesta, jossa punnitaan esityksen välilliset perusoikeusvaikutukset suhteessa PL 20 §:n ympäristöperusoikeuteen — tämä on tarpeen erityisesti siksi, että tämän esityksen tekemät rakenteelliset valinnat sitovat tulevaa EPR-lainsäädäntöä koskevan perusoikeuspunninnan lähtökohtia.

Suhde perustulakiin ja säätämisjärjestys

Lausuntonne

Esityksessä on kattavasti katettu lainsäädäntöehdotuksen linkki useisiin eri perustuslaissa turvattuihin oikeuksiin. Huomionarvoista on kuitenkin se, että tämä lainsäädäntöehdotus muodostaa pohjan tulevalle lainsäädännölle, jossa päätetään mm. direktiiviin sisällytetyistä mikroepäpuhtauksien puhdistusvelvoitteista sekä niiden maksuvelvollisista tuottajavastuun kautta. Siitä huolimatta hallituksen esityksen perustuslakiarviossa ei lainkaan arvioida perustuslain 15 §:n mukaisen omaisuudensuojan eikä perustuslain 18 §:n mukaisen elinkeinovapauden soveltumista esitykseen. Tämä on merkittävä puute, koska esitys ei ole neutraali. Direktiivitaajamien sekä riskiarviointeja koskevilla säännöksillä on suora vaikutus myöhemmin annettavan direktiivin muita säädöksiä koskevan hallituksen esitykseen soveltamisalaan. Toisin sanoen tässä esityksessä tehdyt valinnat — kuten direktiivitaajaman määritelmä ja esimerkiksi mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden luettelo — rajaavat sen perusjoukon, johon tulevat laajennetun tuottajavastuun velvoitteet kohdistuvat, ja näin ollen esityksellä on välillinen mutta konkreettinen liityntä PL 15 §:n ja 18 §:n turvaamiin oikeuksiin. Hallituksen esitykseen tulisi lisätä nimenomainen arvio PL 15 §:n ja 18 §:n soveltumisesta, jossa punnitaan esityksen välilliset perusoikeusvaikutukset suhteessa PL 20 §:n ympäristöperusoikeuteen — tämä on tarpeen erityisesti siksi, että tämän esityksen tekemät rakenteelliset valinnat sitovat tulevaa EPR-lainsäädäntöä koskevan perusoikeuspunninnan lähtökohtia. Tarvittaessa asian arviointiin tulisi pyytää perustuslakivaliokunnan lausunto.

Pykäläluonnokset ja niiden yksityiskohtaiset perustelut

Lausuntonne

-

39 § Lupahakemus (+ perustelut)

Lausuntonne

-

49 a § Vesienhoidon ympäristötavoitteista poikkeaminen (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 g § Määritelmät (+ perustelut)

Lausuntonne

Pykälän määritelmät ovat rakenteellisesti keskeisiä, koska ne vaikuttavat suoraan siihen, miten yhdyskuntajätevesien kuormitus, puhdistamojen soveltamisala ja myöhemmässä vaiheessa myös mikroepäpuhtauksien poistovelvoitteen kohdentuminen käytännössä määräytyvät. Hallituksen esityksen perusteella pykälään sisältyvät seuraavat määritelmät: (1) BOD7 eli seitsemän vuorokauden biokemiallinen hapenkulutus, (2) yksi asukasvastineluku (avl) eli 70 g O₂/vrk BOD7-kuormituksena, (3) yhdyskuntajätevesi, (4) yhdyskuntien talousjätevesi, (5) teollisuus- ja laitosjätevesi sekä (6) mikroepäpuhtaus. Yhteenvedon voidaan todeta, että BOD7 ja avl muodostavat kuormituksen laskennan teknisen perustan, yhdyskuntajätevesiä koskevat määritelmät määrittävät mitä jätevesilähteitä samaan kokonaisuuteen luetaan, ja mikroepäpuhtauden määritelmä kytkee pykälän myöhempään riskiperusteiseen sääntelyyn ja mahdollisiin poistovelvoitteisiin ja kustannusten jakoon. Näistä juuri kuormituksen laskentaan ja jätevesityyppien rajaukseen liittyvät määritelmät ovat lääketeollisuuden kannalta kaikkein merkityksellisimpiä.

Lausunnonantaja pitää perusteltuna, että määritelmät ovat täsmällisiä, ennakoitavia ja keskenään johdonmukaisia. Asukasvastineluvun määritelmän osalta perusteluissa todetaan, että käsitteellä yhdenmukaistettaisiin kaikki yhdyskuntajätevesien kuormitustekijät vastaamaan talousjätevesiä. Tätä tulisi täsmentää siten, ettei avl-käsitettä tulkita yleiseksi synonyymiksi kaikelle ympäristön kannalta merkitykselliselle kuormitukselle. Avl perustuu BOD7-kuormitukseen, kun taas mikroepäpuhtauksien merkitys liittyy erityisesti niiden päästölähteisiin yhdyskuntajätevesiin sekä myöhempään riskiperusteiseen arviointiin ja välillisesti laajennettua tuottajavastuuta koskevaan investointien kustannusvastuuseen. Näiden välillä ei ole välttämättä suoraa yhteyttä.

Tämä on tärkeää erityisesti tilanteissa, joissa puhdistamon kokoluokkaan vaikuttaa merkittävä orgaaninen teollisuus- tai laitosjätevesikuormitus. BOD-pohjainen avl voi tällöin kuvata puhdistamon orgaanista kuormitusta, mutta ei sellaisenaan mikroepäpuhtauksien päästölähteitä

yhdyskuntajätevesiin, mikroepäpuhtauksien määrää tai niiden käsittelytarvetta. Perusteluissa olisi siksi tarpeen erottaa selkeämmin avl-käsitteen tekninen merkitys ja mikroepäpuhtauksia koskeva myöhempi riskiperusteinen arviointi. Näiden määritelmien selkeä määrittely ja erottaminen toisistaan jo tässä lainsäädännössä on tärkeää, sillä nämä määritelmät, kuten myös määriteltyjen riskiarvioiden tekeminen, tulevat osaltaan vaikuttamaan myöhemmin siihen, miten kustannusvastuu mikroepäpuhtauksien puhdistamisesta jakautuu laajennetun tuottajavastuun piiriin kuuluvien ja muiden toimijoiden kesken.

110 h § Kuormituksen määrittäminen (+ perustelut)

Lausuntonne

Kuormituksen määrittämistä koskevassa 110 h §:ssä tulisi täsmentää, mitä tietolähteitä, laskentatapoja ja tarkastelujaksoja käytetään direktiivitaajaman määrittelyssä ja puhdistamon kokoluokan arvioinnissa. Tämä on tärkeää, koska BOD-pohjainen avl-laskenta voi vaikuttaa siihen, mitkä puhdistamot ja alueet tulevat myöhemmän riskiperusteisen tarkastelun piiriin.

Perusteluissa tulisi samalla erottaa selvästi BOD-pohjainen avl-laskenta mikroepäpuhtauksien riskiperusteisesta velvoitearviosta. Avl-laskenta voi vaikuttaa esimerkiksi 10 000 avl:n kokoluokan ylittymiseen ja direktiivitaajamien tarkasteluun, mutta tämä ei vielä sellaisenaan merkitse mikroepäpuhtauksien poistovelvoitteen syntymistä. Erityisesti 10 000–150 000 avl:n kokoluokassa velvoitteen arviointi edellyttää lisäksi mikroepäpuhtauksille herkän alueen tai muun riskiperusteisen arvioinnin kautta osoitettua käsittelytarvetta.

Kuormituslaskennan perusteiden tulee olla valtakunnallisesti yhdenmukaisia, läpinäkyviä ja ennakoitavia. Perusteluissa olisi selvennettävä, missä määrin laskenta perustuu toteutuneeseen kuormitukseen, ennusteisiin, varautumismitoitukseen tai yksittäisiin huippukuormiin. Jos laskenta nojaa olennaisesti teoreettiseen enimmäiskuormitukseen tai poikkeuksellisiin huippuihin, puhdistamo voi päätyä myöhemmän riskiperusteisen tarkastelun piiriin tavalla, joka ei vastaa pysyvää kuormitustasoa eikä välttämättä mikroepäpuhtauksien todellista ympäristöriskiä. Perusteluissa tulisi siksi täsmentää, miten kuormituksen pysyvyys, toteutuneisuus ja suhteellisuus varmistetaan.

110 i § Ehdotus direktiivitaajamiksi (+ perustelut)

Lausuntonne

Lausunnonantaja pitää perusteltuna, että direktiivitaajaman määrittelyssä käytetään lakiehdotuksen mukaista vähintään 25 avl hehtaaria kohden -tiheysrajaa. Valinta hyödyntää direktiivin mahdollistamaa kansallista liikkumavaraa tavalla, joka rajaa direktiivitaajaman käsitteen tiiviisti asuttuihin alueisiin ja vähentää riskiä siitä, että Suomessa muodostuisi muita jäsenvaltioita laajempi kansallinen soveltamisala. Tämä on tärkeää myös myöhempien mikroepäpuhtauksien poistovelvoitteiden ja EPR-kustannusvastuun ennakoitavuuden kannalta.

Perusteluissa olisi kuitenkin tarpeen täsmentää, milloin ja millä perusteilla yritystoiminnan kuormitus otetaan mukaan direktiivitaajaman määrittelyyn. Erityisesti tulisi selvittää, miten arvioidaan tilanteita, joissa yritystoiminnan BOD-pohjainen kuormitus vaikuttaa avl-lukuun, mutta ei välttämättä kuvaa vastaavaa mikroepäpuhtauksien päästölähdettä yhdyskuntajätevesiin. Tältä osin kansallisen soveltamisen tulisi olla mahdollisimman yhdenmukaista muiden jäsenvaltioiden kanssa, jotta yrityksille ei synny perusteettomia kansallisia eroja myöhemmän EPR-kustannusvastuun määräytymisessä.

110 j § Menettely ja päätös direktiivitaajamista (+ perustelut)

Lausuntonne

Orion Pharmalla ei ole huomautettavaa ehdotettuun direktiivitaajamia koskevaan päätöksentekomenettelyyn. Perusteluissa olisi kuitenkin hyvä selvittää, valitusoikeuden laajuus päätöksestä ja se kuka katsottaisiin asianosaiseksi. Huomioiden, että direktiivitaajama välillisesti tulee vaikuttamaan investointivelvoitteeseen ja siten myös myöhemmin perustettavan tuottajavastuujärjestön kustannusvastuuseen, tulisi nämä tuottajavastuujärjestöt ja niiden jäsenet katsoa asiassa asianosaisiksi.

Lisäksi perusteluissa olisi hyödyllistä täsmentää, miten toimitaan tilanteissa, joissa alue myöhemmässä tarkistuksessa siirtyy direktiivitaajamaksi tai pois direktiivitaajamakategoriasta. Direktiivitaajama osaltaan asettaa yhden lähtökohdan uudistetun UWWTD:n 8 artiklan investointien arvioinneille ja siten vaikuttaa investointivelvoitteisiin ja laajennetun tuottajavastuun määrittelevän 9 artiklan mukaiseen kustannusvastuuseen. On äärimmäisen tärkeää luoda kestävä ratkaisu kustannusten maksuvelvoitteiden oikeudenmukaiseen jakamiseen ja päättymiseen tilanteissa, joissa investoinnit on aiemmin tehty määriteltujen direktiivitaajamien ja sitä seuraavien riskiarviointien pohjalta, mutta myöhemmin todetaan, ettei tietty alue kuulukaan direktiivitaajamaan.

Huomioiden näiden päätösten mahdollisen taloudellisen merkityksen sekä vesihuoltolaitoksille että laajennetun tuottajavastuun piirissä oleville toimijoille ja siten niiden vaikutukset myös tahojen elinkeinonvapauteen ja omaisuudensuojaan, on varmistettava, että kaikilla em. tahoilla on direktiivitaajamia koskevista päätöksistä valitusoikeus sekä viimeistään seuraavassa UWWTD:tä koskevassa hallituksen esityksissä luodaan malli, jolla virheellisen päätöksen tai myöhempien muutosten myötä muuttuneen alueen osalta "turhaa" tehdyt investoinnit eivät jää laajennetun tuottajavastuun alla kustannettavaksi. Selkeät periaatteet näiden osalta luovat oikeusvarmuutta kaikille toimijoille.

110 k § Yhdyskuntajätevedenpuhdistamoiden suunnittelua ja käyttöä koskevat yleiset vaatimukset (+ perustelut)

Lausuntonne

Lausunnonantajalla ei ole huomautettavaa pykälän yleisiin suunnittelu- ja käyttövaatimuksiin. Purkupaikkojen valintaa koskevissa perusteluissa olisi kuitenkin hyvä täsmentää yhteys mikroepäpuhtauksia koskevaan riskinarviointiin silloin, kun vastaanottavan vesimuodostuman tila antaa tähän aiheutta.

110 l § Yhdyskuntajätevedenpuhdistamossa käsitellyn veden uudelleenkäyttö (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 m § Käsiteltyjen yhdyskuntajätevesien johtamista koskeva riskinarviointi (+ perustelut)

Lausuntonne

Säädöksen perusteluissa olisi hyvä selventää, miten tämä yleinen riskinarviointi suhteutuu myöhemmin 110 r ja 110 s §:ssä tarkoitettuun mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittelyyn.

Edelleen, mikäli 110 m § alaiset riskiarviot eivät hallituksen esityksen mukaisesti ole itsessään valituskelpoisia päätöksiä, on tärkeää kirjata jo lain tasolla periaate, että riskiarviosta on mahdollista poiketa perustellusti päätöksenteossa ja mikä on sen tosiasiallinen merkitys viranomaisen päätöksenteossa. Siltä osin kuin riskinarviointia hyödynnetään myöhempien päätösten perusteena, tulisi päätöksenteossa voida ottaa huomioon myös sellainen riskinarviosta poikkeava selvitys, joka on tehty esimerkiksi jotain tiettyä hakemusta silmällä pitäen. Tämä vähentäisi riskiä siitä, että riskinarvioista tulisi tosiasiaassa lupaharkintaa sitovia lähtökohtia, joita ei olisi mahdollista mitenkään riitauttaa. Tämä olisi vastoin hyvän hallinnon periaatteita ja heikentäisi asianosaisten oikeusturvaa.

110 n § Riskinarvioinnin laatiminen (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 o § Menettely riskinarvioinnin laatimisessa ja tarkistamisessa (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 p § Ehdotus typelle ja fosforille herkistä alueista (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 q § Menettely ja päätös typelle ja fosforille herkistä alueista (+ perustelut)

Lausuntonne

-

110 r § Ehdotus mikroepäpuhtauksille herkistä alueista (+ perustelut)

Lausuntonne

Mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittely on Orion Pharman näkökulmasta keskeinen sääntelyvaihe, koska sillä voi olla merkittävä vaikutus siihen, mitkä 10 000–150 000 avl puhdistamot tulevat myöhemmin neljännen käsittelyvaiheen velvoitteen arvioinnin piiriin. Eesityksen perusteluissa tulisi kuvata nykyistä täsmällisemmin, millä tieteellisillä, seuranta- ja riskinarviointiperusteilla alueet nimetään sekä miten varmistetaan, että arviointi perustuu julkisesti arvioitaviin, valtakunnallisesti yhdenmukaisiin ja toistettaviin kriteereihin. Kansallisen menettelyn tulee lisäksi olla yhteensopiva komission myöhemmin antamien mikroepäpuhtauksia koskevan riskinarvioinnin muotoa ja menetelmää täsmentävien täytäntöönpanosäädösten kanssa. Riskiarvion tekemisessä tulisi myös korostaa mahdollisuuksien mukaan alueille päätyvien mikroepäpuhtauksia lähteiden selvittämistä.

Alueiden määrittelyssä tulisi erottaa selvästi mikroepäpuhtauksien riskiperusteinen tarkastelu muusta yhdyskuntajätevesien yleisestä riskinarvioinnista. Tämä on tärkeää, jotta myöhemmät puhdistamokohtaiset velvoitteet ja mahdollinen EPR-kustannusvastuu perustuvat osoitettuun mikroepäpuhtauksien käsittelytarpeeseen eivätkä yleiseen kuormitus- tai vesistöriskin arviointiin.

110 s § Menettely ja päätös mikroepäpuhtauksille herkistä alueista (+ perustelut)

Lausuntonne

Lausunnonantaja pitää perusteltuna, että mikroepäpuhtauksille herkkiä alueita koskeva päätös tehdään Lupa- ja valvontaviraston päätöksenä kuulemisen ja tarvittavien lausuntojen perusteella. Menettelyn kannalta on tärkeää, että päätöksen perusteena oleva aineisto, riskinarvioinnin johtopäätökset ja alueiden maantieteellinen raja-alue ovat selkeästi kuvattuja ja asianosaisten arvioitavissa. Perusteluissa olisi kuitenkin tarpeen selvittää valitusoikeuden laajuus päätöksestä ja se kuka katsottaisiin asianosaiseksi. Huomioiden, että 110 s § mukainen päätös välillisesti tulee vaikuttamaan investointivelvoitteeseen ja siten myös myöhemmin perustettavan tuottajavastuujärjestön kustannusvastuuseen, tulisi nämä tuottajavastuujärjestöt ja niiden jäsenet katsoa asiassa asianosaisiksi.

Perusteluissa olisi lisäksi hyvä täsmentää, miten aluepäättöstä tarkistetaan tilanteissa, joissa alueen herkkyysperuste myöhemmin muuttuu tai poistuu esimerkiksi purkuolosuhteiden, kuormituksen, vesimuodostuman tilan tai vesimuodostuman käytön muutoksen vuoksi. Huomioiden näiden päätösten mahdollisen taloudellisen merkityksen sekä vesihuoltolaitoksille että laajennetun tuottajavastuun piirissä oleville toimijoille ja siten niiden vaikutukset myös tahojen elinkeinonvapauteen ja omaisuudensuojaan, on varmistettava, että kaikilla em. tahoilla on

päätöksistä valitusoikeus sekä viimeistään seuraavassa UWWTD:tä koskevassa hallituksen esityksissä luodaan malli, jolla virheellisen päätöksen tai myöhempien muutosten myötä muuttuneen päätöksen osalta ”turhaa” tehdyt investoinnit eivät jää laajennetun tuottajavastuun alla kustannettavaksi. Selkeät periaatteet näiden osalta luovat oikeusvarmuutta kaikille toimijoille.

156 e § Direktiivitaajamassa sijaitsevan kiinteistön jätevesijärjestelmän puhdistusvaatimus (+ perustelut)

Lausuntonne

-

211 c § Yhdyskuntajätevesiin liittyvä kansainvälinen yhteistyö (+ perustelut)

Lausuntonne

Päästöjä koskevan ilmoitusvelvollisuuden osalta on tärkeää varmistaa, että raportoitavat tiedot ja menettelyt ovat mahdollisimman yhdenmukaisia EU-tasolla, jotta yrityksille ei synny perusteettomia kansallisia eroja.

Voimaantuloa ja määräaikoja koskevat säännökset (+ perustelut)

Lausuntonne

Orion Pharma katsoo, että Euroopan parlamentin äänestys yhdyskuntajätevesidirektiivin implementoinnin pysäyttämisestä sekä TSTK-neuvoston kannanotto, jossa 17 jäsenvaltiota vaatii uutta näyttöä yhdyskuntajätevesidirektiivin vaikutuksista lääketarjontaan, tulisi ottaa huomioon direktiivin kansallista implementointia valmisteltaessa. Kannustamme Suomea pysäyttämään täytäntöönpanoprosessin, kunnes EU:n uudet vaikuttavuustutkimukset on saatu toteutettua, jotta turhalta ja päällekkäiseltä viranomaistyöltä ja resurssien hukkakäytöltä vältytään.

Mikäli nyt lausunnolla olevaa hallituksen esitysprosessia jatketaan, on huomioitava, että tämä kattaa vain ensimmäisen osan yhdyskuntajätevesidirektiivin kansallisesta täytäntöönpanosta. Tässä hallituksen esityksessä ja jatkovalmistelussa olisi siksi kuvattava selkeästi, miten paketti I:n ja paketti II:n ajallinen ja sisällöllinen suhde turvataan sääntelyn ennakoitavuuden näkökulmasta. Tämä on erityisen tärkeää siksi, että mikroepäpuhtauksien poistoon liittyvän EPR-mallin keskeiset kustannusperusteet, hyväksymismenettelyt ja kustannusten kohdentamista koskevat säännöt jäävät myöhemmin valmisteltavaan paketti II:een, vaikka paketti I:ssä tehtävät ratkaisut jo vaikuttavat siihen, mitkä puhdistamot ja alueet tulevat myöhemmän velvoite- ja kustannusarvioinnin piiriin.

Erityisesti yli 150 000 avl puhdistamoiden osalta mikroepäpuhtauksien poistoprosessien suunnittelu ja investointien valmistelu voivat käynnistyä käytännössä jo ennen kuin EPR-mallin kansalliset kustannusperusteet, hyväksymismenettely ja kustannusten kohdentamista koskevat säännöt ovat kaikilta osin voimassa. Tämä voi johtaa epäselvyyteen siitä, mitkä suunnittelu-, investointi- ja käyttökustannukset ovat myöhemmin EPR-järjestelmässä hyväksyttäviä. Voimaantulo- ja

siirtymäjärjestelyissä tulisi siksi varmistaa, etteivät kustannuksiin vaikuttavat ratkaisut lukkiudu ennen kuin kustannusten hyväksyttävyyttä, teknologianeutraaliutta ja kustannustehokkuutta koskevat kansalliset periaatteet on määriteltä.

Esityksen voimaantulo- ja siirtymäjärjestelyissä tulisi lisäksi erottaa selkeämmin toisistaan kansallisen lain voimaantulo, EPR-järjestelmän hallinnollinen perustaminen, kustannusperusteiden hyväksyminen sekä puhdistamoiden vaiheittaiset toteutusvelvoitteet. Direktiivin perusteella sääntely tulee panna täytäntöön viimeistään 31.7.2027 ja EPR-järjestelmän tulee olla sovellettavana viimeistään 31.12.2028. Nämä ajankohdat eivät kuitenkaan yksin ratkaise sitä, milloin merkittävät kustannukset tosiasiallisesti realisoituvat tuottajille. Kustannusvastuun ennakoitavuuden kannalta olennaista on, missä vaiheessa riskiperusteinen kohdentaminen, puhdistamokohtaiset velvoitteet, kustannusten hyväksymisperusteet ja rahoitusmekanismi ovat käytännössä käytettävissä.

Samoin kansallisessa toimeenpanossa tulisi huomioida, että kaikki komission täytäntöönpanosäädökset eivät ole vielä käytettävissä, ja että EU-tasolla direktiivin kansallista toimeenpanoa on vaadittu pysäytettäväksi. Valmisteluaineiston mukaan mikroepäpuhtauksille herkkiä alueita koskevan riskinarvioinnin menetelmää koskeva täytäntöönpanosäädös on suunniteltu vuodelle 2027 ja tuottajavastuusta vapautumisen yksityiskohtaisia perusteita koskevat täytäntöönpanosäädökset on tarkoitus antaa vuoden 2027 ensimmäisellä neljänneksellä, kuitenkin viimeistään 31.12.2027 mennessä. Tämä lisää tarvetta sille, että kansalliset voimaantulo- ja siirtymäsäännökset ottavat huomioon myös EU-tasaisen sääntelyn aikatauluun liittyvän epävarmuuden.

7 § Vesihuoltolaitosten toiminta-alueisiin sisällytettävät alueet (+ perustelut)

Lausuntonne

-

11 § Liittämisvelvollisuudesta vapauttaminen (+ perustelut)

Lausuntonne

-

13 a § Jätevesiviemäriverkoston suunnittelu, rakentaminen, kunnossapito ja käyttö (+ perustelut)

Lausuntonne

-

16 § Tiedonsaanti ja tiedottamisvelvollisuus (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Voimaantuloa ja määräaika koskevat säännökset (+ perustelut)

Lausuntonne

-

11 § Vesienhoitosuunnitelma (+ perustelut)

Lausuntonne

Vesienhoitosuunnitelmien ja mikroepäpuhtauksille herkkien alueiden määrittelyn välinen suhde olisi hyvä kuvata perusteluissa selkeästi. Tämä on tarpeen, jotta vesienhoitosuunnittelussa tehtävät tilaa ja kuormitusta koskevat arviot eivät sekoitu mikroepäpuhtauksia koskevaan erilliseen riskiperusteiseen tarkasteluun.

20 d § Ympäristötavoitteista poikkeaminen yhdyskuntajätevedenpuhdistamoa koskevissa hankkeissa (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Voimaantuloa ja määräaika koskevat säännökset (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 a § Hulevesiin tai sekaviemäreistä aiheutuviin ylivuotoihin liittyvä riski (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 b § Hulevesien hallintasuunnitelma (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 c § Hulevesien hallintasuunnitelman sisältö (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 d § Hulevesien hallintasuunnitelman valmistelu (+ perustelut)

Lausuntonne

-

62 e § Hulevesien hallintasuunnitelman hyväksyminen (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Voimaantuloa ja määräaikaa koskevat säännökset (+ perustelut)

Lausuntonne

-

Valtioneuvoston asetus typelle ja fosforille herkkien alueiden määrittämisestä

Lausuntonne

-

Valtioneuvoston asetus vesihuollosta annetun asetuksen muuttamisesta

Lausuntonne

-

Valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 5 muuttamisesta

Lausuntonne

-

Valtioneuvoston asetus hulevesistä

Lausuntonne

-

Mäkelä Siiri
Orion Oyj